

Leidraad fokbeleid KleindierLiefhebbers Nederland

Aanleiding

In de Wet Dieren is bepaald dat de fokkerij al het mogelijke moet doen om gezonde nakomelingen met een eigen integriteit te produceren. Het fokbeleid van KLN geeft de spiegel weer van onze leden wat normaal als rasstandaard bevonden wordt na natuurlijke selectie bij onze rassen en diergroepen. “Het ontdekken van de mogelijkheden der natuur om de kwaliteit van leven van onze leden en haar dieren te verbeteren” is een uitdaging in onze hobby. De fokkerij van rassen zal op een diervriendelijke wijze en op een dierverantwoorde manier zorgen voor het in standhouden en verbeteren van de soorten en rassen, alsmede het fokken van nieuwe soorten en rassen of variëteiten. Het fokken in deze context heeft tot doel het bewaken en bevorderen van de gezondheid, karakter en welzijn alsmede de beschreven rastypische uiterlijke eigenschappen van een ras. Naast behoud van cultuurhistorische waarde van sommige zeldzame oorspronkelijke Nederlandse rassen moet onze kleindierhouderij ook leiden tot het fokken van dieren, die uitblinken in de rasstandaard genoemde typische eigenschappen met behoud van hun eigen waarde (fenotype), hun fysieke stabiliteit en vrij van lethale factoren bij hun nakomelingen (genotype).

Doelstelling van de leidraad fokbeleid KLN

KLN wenst haar beleid te formuleren ten aanzien van het houden en fokken van kleindieren voor tentoonstellingen en als gezelschapsdieren. Het houden van, het fokken met, en tentoonstellen moet op een duurzame, diervriendelijke, en hobbymatige wijze geschieden. KLN geeft dit beleid invulling door het te baseren op de Nederlandse en Europese wet- en regelgeving voor zover deze van toepassing is op het fokken, houden en tentoonstellen van kleindieren.

Relatie met interne KLN reglementen en communicatie

In de standaarden, reglementen en leidraden van KLN is het fokbeleid per diergroep verweven.

Het fokbeleid wordt actief gecommuniceerd naar de leden van KLN en naar bezoekers van tentoonstellingen. De educatieve waarde speelt ook een belangrijke rol; zo kunnen liefhebbers aan de hand van de oud-Nederlandse rassen van alles ontdekken over de Nederlandse cultuurgeschiedenis en levend cultureel erfgoed. Samen met de standaardcommissies van de diergroepen binnen KLN en de speciaalclubs wordt gezorgd, dat de hobby wordt uitgeoefend binnen de doelstellingen, zoals geformuleerd in deze leidraad fokbeleid van KLN. Indien zich zaken voordoen, die nader onderzoek vereisen, wordt bruikbare informatie opgevraagd bij de wetenschappers van universiteiten (RUU, WUR, Expertise Centrum Genetica Gezelschapsdieren). Het beleid van de speciaalclub is daarbij een waardevolle aanvulling.

KLN geeft nieuwe eigenaren en liefhebbers van dieren een specifiek diergroepboekje met informatie over het juist houden en verzorgen van betreffende diergroep. Elk lid van een kleindierverseniging kan informatie verkrijgen vanuit de landelijke KLN via de website www.kleindierliefhebbers.nl of via het maandblad Kleindier Magazine.

Fokdoelen

Het fokbeleid van KLN richt zich op het hobbymatig en duurzaam fokken met kleindieren en onderscheidt daarbij drie fokdoelen:

1. Het in stand houden van de oorspronkelijke erfelijk aanwezige eigenschappen.
2. Het verbeteren van de oorspronkelijke erfelijke eigenschappen.
De rassen staan beschreven in de diverse diergroepstandaarden en dienen als uitgangspunt aan welke uiterlijke eisen een ras moet voldoen. Daarnaast zijn er eisen beschreven omtrent hanteerbaarheid, welzijn, gedrag en conditie van de dieren. De

- kwalitatieve verbetering van de erfelijke eigenschappen wordt vergeleken met alle hierboven genoemde eisen.
3. Het creëren van rassen of kleuren met verschillende eigenschappen. Maar als ze niet voldoen aan de welzijnseisen en integriteit van het dier, worden ze uitgesloten. Vergelijkbare leefomstandigheden zorgen voor vergelijkbare selectiedruk en leiden tot vergelijkbare lichaamsvorm via een proces dat convergente selectie genoemd wordt.

De keuze van de fokdieren

De keuze van de fokdieren wordt bepaald door het fokdoel en de verwachtingen die gevormd worden rond de kwaliteit van de nakomelingen. Alleen fysiek sterke en gezonde kleindieren en vrij van ziekten en schadelijke kenmerken (genotype) mogen worden ingezet. Wanneer signalen tijdens keuringen of via speciaalclubs opgemerkt worden, waarbij bepaalde eigenschappen aandacht verdienen, dan zullen de standaardcommissies passende maatregelen nemen in overleg met de speciaalclubs. Daarnaast wordt bijzondere aandacht besteed aan wetenschappelijk onderzoek, dat van invloed is op het fokken van kleindieren voor tentoonstellingen en als gezelschapsdieren. De standaarden van de diergroepen zijn de basis voor de fokkerij van kleindieren en zijn toegankelijk voor een breed publiek.

Reproductievermogen

Het fokken van dieren is geen kwestie van korte termijn. Het duurt jaren voordat fokkers een kwalitatief goede lijn en populatie hebben opgebouwd. Het is van groot belang dat fokkers onderling dieren uitwisselen en kenmerken van een ras met elkaar, speciaalclubs en standaardcommissies bespreken. Om een stam gezond te houden zijn vitaliteit en een respectabel aantal nakomelingen belangrijke basisprincipes. Indien het aantal jongen per paring in de loop der tijd sterk afneemt of het aantal eieren dat wordt uitgebreed structureel een lage bevruchting heeft, dan vraagt dit extra aandacht. Het reproductievermogen van de ouderdieren is mede bepalend voor een succesvolle fokkerij. Gebruik voor de fokkerij alleen dieren, die zeker de volwassen leeftijd hebben. Dieren hebben na het werpen van jongen of het leggen van een voltallig legsel tijd nodig om te herstellen en hebben daarom rust nodig. Per diersoort wordt in de standaard aangegeven, wanneer een dier fokrijp is.

Ongewenste schadelijke kenmerken

Het is niet toelaatbaar, dat gefokt wordt met ouderdieren, die verantwoordelijk zijn voor het optreden van ongewenste schadelijke kenmerken bij de nakomelingen. Hiermee wordt bedoeld, dat gefokte dieren hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen in de geboden huisvesting met de specifieke voeding en verzorging afgestemd op die diergroep. Treden deze kenmerken wel zichtbaar op in de nakomelingen dan worden deze geregistreerd en besproken. In elke rasstandaard worden deze kenmerken benoemd en door keurmeesters als ongewenst benoemd en beoordeeld. Middels het predicaat worden zo ongewenste raskenmerken uitgeselecteerd en niet meer tentoongesteld.

Buitenissige kenmerken

Een lang domesticatieproces kan verantwoordelijk zijn voor het fokken van erfelijke eigenschappen, die in het uiterlijk van de kleindieren terug te vinden zijn als een buitenissig kenmerk waar het dier hinder van ondervindt tijdens zijn bestaan.

Standaardcommissies besteden veel aandacht aan buitenissige kenmerken en zonodig worden de rasstandaarden in overleg met de speciaalclubs aangepast. Het advies van de speciaalclub kan gepasseerd worden, als het strijdig is met deze leidraad.

Standaardcommissies kijken met name naar de ontwikkeling binnen elk ras, zodat mogelijke buitenissige kenmerken al in een vroegtijdig stadium voorkomen worden. De rol van de standaardcommissies is essentieel in het bewaken van rasstandaarden en het voorkomen van excessen in de fokkerij. KLN is trots op het functioneren van de standaardcommissies, die het bewaken van de fokkerij uiterst serieus nemen, waardoor het dierenwelzijn gewaarborgd blijft. Per diergroep is in de rasstandaard vastgelegd, hoe het ras zich ontwikkeld tot een

volwaardig integer gezond wezen met natuurlijk gedrag zonder erfelijk belast te zijn met lethale factoren in het genoom.

Fokken is toegestaan, mits het gebeurt op natuurlijke wijze, of via kunstmatige inseminatie of embryo transplantatie. Niet toegestaan is het fokken na toepassing van genetische modificatie (CRISPR-Cas techniek) of door mutanten te fokken na toedienen van schadelijke stoffen of straling (röntgen, laser). Het argument is, dat het genoom alleen via selectie vanuit de nominaatvorm mag plaatsvinden en niet via door de mens geïntroduceerde technieken, die het genoom veranderen. Klassieke veredeling is wel toegestaan.

Daar waar mogelijk en of noodzakelijk zal KLN vanuit haar wensen om zelfregulerend op te treden, haar verantwoordelijkheid nemen en zelfsturend, adviserend, regulerend en controlerend naar haar leden zijn.

Vastgesteld in de algemene ledenvergadering van 18 juni 2022.